

to solve actual problems in order to optimize strategic management based on cognitive scenarios of balancing demand and supply in the agricultural market, probabilistic modeling, allows regions to identify "points of growth", optimize the sectoral structure of the economy, improve the quality and efficiency of the developed and implemented scene iev and strategies, and development of agricultural production in the region.

As a result of the study, a scenario-probabilistic model of economic development of the regional agrarian sector has been proposed, which allows determining priority directions for the long-term perspective and, if necessary, adjusting the direction of development, taking into account various scenarios for the development of events on changing priorities at the macro level under conditions of uncertainty and risk.

Based on the obtained results, it was concluded that there is a sectoral structure in the agro-industrial production of the region, ensuring its resistance to the effects of various groups of external factors. Virtually all sectors of the agro-industrial production have a significant impact on ensuring the growth of the regional (and national) economy (the correlation coefficients matter within (0.8-0.99). The exceptions are mixed agriculture, the production of pesticides and chemical products, and also the wholesale trade in agricultural raw materials and live animals (correlation coefficients below 0.5). It was determined that it is advisable to apply the scenario approach when developing strategies for the socio-economic development of districts and cities with the participation of territorial communities, the justification of alternative ways of developing the system in the future, and the like.

Thus, the practical significance of research allows us to predict the strategic development of the agrarian sector of the region and its individual spheres through the use of a systematic approach and compositions of methodical approaches to analysis and forecasting, considering it as a complex and structured system.

Key words: *strategy, management, forecasting, planning, methods, modeling.*

УДК 631.11:658.153

DOI 10.31395/2415-8240-2019-94-2-176-189

АСПЕКТИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

С. М. Колотуха, кандидат економічних наук

Н. І. Гвоздєй, кандидат економічних наук

О. С. Рибчак, кандидат економічних наук

Уманський національний університет садівництва

У статті розглядається питання використання оборотних активів сільськогосподарськими підприємствами, а також розроблені напрями підвищення їх використання в контексті сучасних умов.

Ключові слова: *оборотні активи, оборот оборотних активів, ефективність використання оборотних активів.*

Постановка проблеми. Забезпеченість підприємств оборотними активами є також необхідною умовою ефективного використання виробничого потенціалу реструктуризованих виробничих суб'єктів. Практично, це означає, що оборотні активи є стартовим початком виробничого процесу. Відсутність оборотних активів свідчить про незадовільний стан як господарсько-фінансової діяльності підприємства, так і неможливість забезпечити процес не лише розширеного, а й простого відтворення. В процесі виробництва оборотні активи повністю переносять свою вартість на створену продукцію і становлять в структурі витрат на її виробництво 55-65%.

Важливість ролі, яку відіграють оборотні активи у господарській діяльності підприємств, зумовлює необхідність детального дослідження та вирішення проблем, пов'язаних з їх формуванням, розміщенням, ефективним та раціональним використанням.

В сучасних економічних умовах особливо гостро постала проблема пошуку внутрішніх резервів покращення забезпеченості та підвищення ефективності використання оборотних активів..

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Всебічне теоретичне обґрунтування підвищення ефективності використання оборотних активів сільськогосподарських підприємств присвяченні праці як вітчизняних, так і зарубіжних дослідників, зокрема П. Бечка, О. Бондаренка, М. Демяненка, П. Саблука, Л. Пана, О. Непочатенко та інших. Проте, незважаючи на численні публікації по даній темі, все ще не визначено конкретних шляхів підвищення ефективності оборотних активів в сільськогосподарських підприємствах в контексті сучасних умов.

Методика дослідження. В статті використано економіко-статистичні методи дослідження, зокрема порівняння обчислення абсолютних та відносних величин, та елімінування (метод ланцюгових підстановок).

Результати дослідження. Проблема підвищення раціонального та ефективного використання оборотних активів особливо гостро постала в сучасних економічних умовах: диспаритету цін на сільськогосподарську та промислову продукцію, податкового тиску, кризи неплатежів, інфляції тощо. Вміле використання оборотних засобів дозволяє збільшити вихід продукції на одиницю цих засобів, що створює додаткове джерело валового доходу.

Пріоритетні напрями підвищення ефективності використання оборотних активів розглянемо в таблиці 1.

Наведені напрями спрямовані на прискорення кругообороту оборотних активів та ефективніше їх використання. Зокрема, прискорюючи кругооборот оборотних активів у матеріальній формі підприємство не тільки

підвищує темп генерування прибутку в операційному процесі, а й знижує операційні витрати по їх обслуговуванню.

Табл. 1. Пріоритетні напрями підвищення ефективності використання оборотних активів сільськогосподарських підприємств

№ п/п	Напрями підвищення ефективності використання оборотних засобів	Форми реалізації
1.	Нормування оборотних активів	- оптимізація обсягу, складу і структури оборотних активів у розрізі окремих їх видів
2.	У виробничій діяльності	- комплексне використання сировини, що спрямоване на збільшення асортименту і обсягів виробництва продукції - орієнтування на виробництво рентабельних видів продукції - моніторинг виробничих запасів
3.	У фінансовій діяльності	- визначення рівня вартості окремих складових оборотного капіталу - здійснення факторингових операцій цільове використання короткострокових кредитів комерційних банків
4.	Розробка кредитної політики по відношенню до покупців	- розширення обсягів реалізації продукції - надання цінових знижок за умов негайного розрахунку за реалізовану продукцію - своєчасна інкасація дебіторської заборгованості - пролонгування угод з покупцями залучення примусового стягнення боргів
5.	Нейтралізація ризиків використання оборотних активів	- протиінфляційний захист - мінімізація втрат в результаті псування матеріальних цінностей, короткого терміну реалізації і зберігання тощо - штрафні санкції при недотриманості угод контрагентами - страхування
6.	Адаптація маркетингової політики до умов функціонування сільськогосподарських підприємств	- розвиток мережі фірмових магазинів та відкриття власних торгівельних точок налагодження зв'язків з постачальниками сировини

Прискорюючи кругооборот оборотних активів у грошовій формі підприємство не тільки забезпечує їх протиінфляційний захист, а й зниження поточного і страхового залишку коштів.

Причому, вивільнення певної частини оборотних активів в операційному процесі дозволяє використовувати їх в якості додаткового інвестиційного ресурсу, що формується із внутрішніх джерел.

Підвищення ефективності використання оборотних активів потребує також вирішення теоретичних завдань, зокрема, вдосконалення методики визначення і аналізу економічної ефективності оборотних активів. Для вирішення цього завдання пропонуємо розраховувати оборотність виробничих фондів, що одночасно є нормою їх запису, на основі методики чистих матеріальних витрат, запропонованої Постійко Ю.А. [1, с.88-89].

За чинною методикою ця норма розраховується на основі середніх залишків оборотних активів, які відображені в балансі підприємства за минулий період. Автор вказує, що в умовах ринкових відносин збільшення оборотних активів може бути пов'язане не тільки зі збільшенням обсягу виробництва, а й з іншими напрямками, зокрема, з метою перепродажу матеріальних цінностей, здійснення бартерних операцій, придбання надлишкових запасів.

Причому, вивільнення певної частини оборотних активів в операційному процесі дозволяє використовувати їх в якості додаткового інвестиційного ресурсу, що формується із внутрішніх джерел.

Підвищення ефективності використання оборотних активів потребує також вирішення теоретичних завдань, зокрема, вдосконалення методики визначення і аналізу економічної ефективності оборотних активів. Для вирішення цього завдання пропонуємо розраховувати оборотність виробничих фондів, що одночасно є нормою їх запису, на основі методики чистих матеріальних витрат, запропонованої Постійко Ю.А. [1, с.88-89].

Причому, вивільнення певної частини оборотних активів в операційному процесі дозволяє використовувати їх в якості додаткового інвестиційного ресурсу, що формується із внутрішніх джерел.

Підвищення ефективності використання оборотних активів потребує також вирішення теоретичних завдань, зокрема, вдосконалення методики визначення і аналізу економічної ефективності оборотних активів. Для вирішення цього завдання пропонуємо розраховувати оборотність виробничих фондів, що одночасно є нормою їх запису, на основі методики чистих матеріальних витрат, запропонованої Постійко Ю.А. [1, с.88-89].

За чинною методикою ця норма розраховується на основі середніх залишків оборотних активів, які відображені в балансі підприємства за

минулий період. Автор вказує, що в умовах ринкових відносин збільшення оборотних активів може бути пов'язане не тільки зі збільшенням обсягу виробництва, а й з іншими напрямками, зокрема, з метою перепродажу матеріальних цінностей, здійснення бартерних операцій, придбання надлишкових запасів.

Автор вважає, що визначення оптимальних виробничих запасів на основі середніх залишків оборотних активів, які склалися на підприємстві, є неприйнятним, оскільки в умовах нестабільної економічної ситуації в Україні, високого рівня інфляції на окремих підприємствах тимчасово вільні кошти інколи вкладають у придбання товарно-матеріальних цінностей з метою їх подальшого перепродажу тощо. Надмірні залишки оборотних активів сповільнюють їх оборотність і потребують додаткового залучення в обіг грошових засобів.

Кількість оборотів оборотних активів значною мірою залежить від тривалості виробничого циклу. Чим більша тривалість виробничого циклу, тим менше оборотів здійснюють оборотні активи. Звідси у підприємств, що мають тривалий виробничий цикл, на значний період відволікаються грошові засоби з обігу для створення запасу матеріальних цінностей.

Визначити суму матеріальних цінностей, які фактично використані у процесі виробництва, можна на основі рисунку 1.

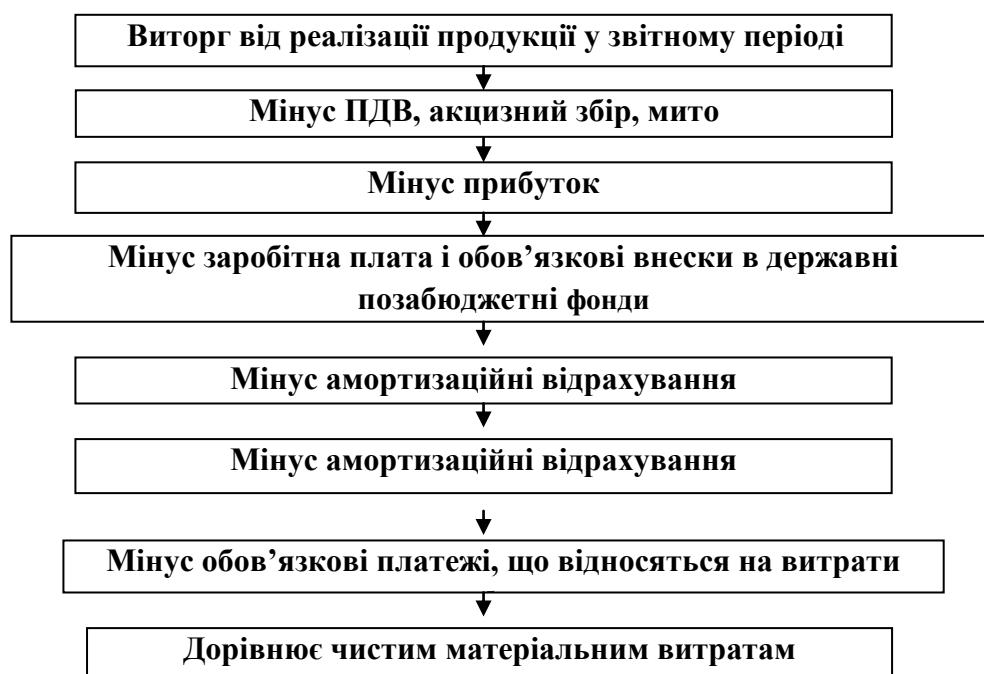

Рис. 1. Визначення суми чистих матеріальних витрат

З метою скорочення запасів матеріальних цінностей пропонуємо розрахувати оборотність оборотних активів, виходячи із суми матеріальних цінностей, які фактично використані у процесі виробництва.

Розрахуємо оборотність виробничих фондів на основі запропонованої методики (табл. 2).

Табл. 2. Розрахунок оборотності виробничих фондів с.-г. підприємств Жашківського району на основі чистих матеріальних витрат за роками

Показник	Рік					В середньому за 5 років
	2013	2014	2015	2016	2017	
Виторг від реалізації продукції, тис. грн.	7534	3157	4235	86960	20135	94380,2
Непрямі податки, тис. грн.	4753	3726	2457	11130	15760	13565,2
Прибуток (збиток) тис. грн.	043	1645	720	5739	14872	11603,8
Заробітна плата і обов'язкові внески в державні і позабюджетні фонди, тис. грн.	2594	2155	1060	8942	11872	11324,6
Амортизаційні відрахування, тис. грн.	941	014	712	2266	3143	4215,2
Обов'язкові платежі, віднесені на витрати виробництва, тис. грн.	3970	7561	3486	11699	13202	13983,6
Чисті матеріальні витрати, тис. грн.	2233	156	6800	47184	61166	39687,8
Виручка від реалізації робіт і послуг, тис. грн.	4666	8149	0487	79756	100242	8666,0
Оборотність за рекомендованою методикою, дні	60,6	6,0	36,9	213,0	219,7	163,2
Оборотність за чинною методикою, дні	38,9	93,4	13,3	242,8	247,6	267,2
Різниця між оборотністю за рекомендованою і чинною методикою: у днях, у %	78,34 8,8	207,42 41,2	176,41 28,9	29,8 14,0	27,9 12,7	104,0 89,1

Дані цієї таблиці свідчать, що оптимальна норма запасу в середньому за п'ять років становить 163,2 днів, що на 104,0 дні менше від норми запасу, розрахованої за чинною методикою.

Ми вважаємо запропоновану методику обрахунку оборотності виробничих фондів ефективнішою у порівнянні з чинною методикою, оскільки перша ґрунтується на фактично використаних у процесі виробництва матеріальних цінностей виключно в межах потреби в них для виробництва товарної продукції. Такий підхід до формування оборотних виробничих фондів сприятиме ліквідації їх залежів, псуванню при зберіганні, покращенню ефективності їх використання.

Дані цієї таблиці свідчать, що оптимальна норма запасу в середньому за п'ять років становить 163,2 днів, що на 104,0 дні менше від норми запасу, розрахованої за чинною методикою.

Дані цієї таблиці свідчать, що оптимальна норма запасу в середньому за п'ять років становить 163,2 днів, що на 104,0 дні менше від норми запасу, розрахованої за чинною методикою.

Ми вважаємо запропоновану методику обрахунку оборотності виробничих фондів ефективнішою у порівнянні з чинною методикою, оскільки перша ґрунтується на фактично використаних у процесі виробництва матеріальних цінностей виключно в межах потреби в них для виробництва товарної продукції. Такий підхід до формування оборотних виробничих фондів сприятиме ліквідації їх залежів, псуванню при зберіганні, покращенню ефективності їх використання.

Підвищенню оборотності оборотних активів сприятиме також застосування в господарствах району економічно-обґрунтованого їх нормування. Основними вимогами до нормування оборотних активів в сільськогосподарських підприємствах повинні бути: використання реальних показників, які тісно пов'язані з виробничими процесами; врахування особливостей кругообігу оборотних активів у аграрних підприємствах, інфляції, неплатежів, сезонності виробництва.

В економічній літературі зустрічаються пропозиції здійснювати нормування оборотних активів для визначення суми сукупного нормативу без попередніх розрахунків індивідуальних нормативів на основі планової собівартості реалізованої продукції, найменшої потреби їх у період сезонного спаду господарської діяльності [2, с. 97].

Ці методики спрощують процес розрахунку сукупного нормативу, однак відмова від розрахунку окремих нормативів призведе до зниження якості нормування.

На наш погляд, розрахунок нормативів оборотних активів слід

проводити на основі методичних рекомендацій, розроблених Інститутом аграрної економіки УААН у 1998 році, що ґрунтуються на основі обчислених норм запасів оборотних активів. Даний метод простий і доступний у використанні, поєднує в собі розрахунки нормативів окремих елементів оборотних засобів один раз протягом кількох років з визначенням планової потреби в оборотних активів на наступні роки [3, с. 43].

Для порівняння сучасних методів визначення нормативів виробничих запасів розглянемо їх на прикладі обчислення палива (табл. 3).

Перший метод, що базується на типовому порядку визначення норм виробничих запасів, не враховує сезонності виробництва, нестабільності ринкової економіки і є заниженим.

Табл. 3. Порівняльна характеристика визначення нормативу палива в ТОВ «Агросервіс» на 2018 рік за різними методами

Метод	Норма, дні	Середньодобове споживання, грн.	Норматив на паливо, грн.	Норматив палива у % до річного його споживання
1	32	1021,9	32700,8	8,8
2	80,7	1021,9	82467	22,1
3	-	-	388666	104,2

Перший метод, що базується на типовому порядку визначення норм виробничих запасів, не враховує сезонності виробництва, нестабільності ринкової економіки і є заниженим.

Норматив палива в аграрних підприємствах, розрахований за методом 3, що базується на основі формування мінімальних сукупних витрат на замовлення, є найвищим, не враховує нерівномірність витрат на одне замовлення в сільськогосподарських підприємствах.

Оптимальним є метод 2, розрахований за методичними рекомендаціями Інституту аграрної економіки УААН, з нормування оборотних активів, оскільки він враховує реальні умови господарювання, норми запасу встановлюються на основі фактичного використання палива.

Розглянемо різні підходи щодо визначення нормативу готової продукції (табл.4).

З даних цієї таблиці бачимо, що нормативи готової продукції,

визначені за методами 1 і 3 є завищеними і не відповідають потребам сільськогосподарських підприємств, більш ефективним є методика номер 2.

Отже, для об'єктивного визначення розміру нормативу оборотних активів рекомендуємо використовувати методичні рекомендації нормування оборотних активів підприємств АПК.

Табл. 4. Порівняльна характеристика визначення нормативу готової продукції в ТОВ «Агросервіс» на 2018 рік за різними методами

Метод	Формула	Розрахунок, грн.
1.	$H=Z \times P$ де Н – норматив З – одноденний випуск продукції планового року за виробничою собівартістю, грн.. ; Р – норма запасу оборотних активів для готової продукції, днів	$Z=479980/90=5333,$ $11P=93,9$ $H=5333,11 \times 93,9=500779,02$
2.	Визначають на основі мінімальних залишків готової продукції	440000,00
3.	$H=P \times D$, де: Н – норматив; Р – одноденний випуск продукції за виробничою собівартістю, грн.; Д – норма запасу оборотних активів для готової продукції, днів	$6169,9 \times 93,9=579353,61$

Для врахування процесів інфляції в розрахунку нормативів необхідно нормувати величину спожитих виробничих запасів на коефіцієнт інфляції:

$$K_i = C/C_{3P}$$

де: K_i – коефіцієнт того чи іншого виду виробничих запасів;

C – ціна одиниці окремого виду виробничих запасів у базисному періоді (початок року або місяця, який приймається за базис);

C_{3P} – ціна одиниці окремого виду виробничих запасів у звітному періоді (кінець року або кожного наступного за базисним).

В результаті цього як нормативи оборотних активів, так і

відрахування від

прибутку на їх поновлення відповідатимуть реальній величині.

При аналізі показників економічної ефективності оборотних активів слід звернути увагу на взаємозв'язок між показниками рентабельності оборотних активів, їх оборотністю та рентабельністю реалізованої продукції.

Даний взаємозв'язок визначається формулою:

$$Ra = Ko * R$$

де: Ra – рівень рентабельності оборотних активів;

Ko – коефіцієнт обертання оборотних активів;

R – частка прибутку у виручці від реалізації.

З двох розглянутих показників, що визначають рівень ефективності використання оборотних активів, підприємство має більшу свободу для посилення його впливу на загальну рентабельність оборотних активів.

Найвищий рівень рентабельності оборотних активів аграрних підприємств Жашківського району за 2013-2017 роки було досягнуто у 2015 році (23,2%). Визначимо внутрішні резерви підвищення рентабельності оборотних активів на перспективу, проаналізувавши відхилення даного показника у 2017 році від 2013 року (табл. 5).

Табл. 5. Оцінка впливу оборотності оборотних активів і рентабельності реалізованої продукції на ефективність використання оборотних активів аграрних підприємств Жашківського району

Показник	Рік		Зміна (+,-)
	2013	2017	
Рентабельність реалізованої продукції, %	25,3	7,8	-17,5
Коефіцієнт обертання оборотних активів, %	1,51	1,45	0,06
Рентабельність оборотних активів, %	14,40	21,58	7,8
Зміна рентабельності оборотних активів за рахунок:			
1) рентабельності продукції оборотів оборотних активів	-17,5*1,45=(-25,4)		25,4
2) кількості	-0,06*25,3=(-1,52)		-1,52

Дані таблиці 5 свідчать про зменшення оборотів обігових активів на 0,06 обороту і зниження рентабельності продукції на 17,5%, що призвело до зниження ефективності використання оборотних активів відповідно на 1,52% та 25,4. Наявність цих даних підтверджує можливість підвищення ефективності використання оборотних активів при поліпшенні інших якісних показників.

Так, якби у 2017 році рентабельність продукції залишалась на рівні 2013 року (25,3), то рентабельність оборотних активів становила б за існуючого обороту 36,69% ($25,3 * 1,45$).

Висновки. Важливим кроком на шляху до підвищення ефективності використання як основних, так і оборотних активів аграрних підприємств має стати державне стимулювання розвитку фермерських господарств. Як свідчить світова практика, вони є основними виробниками сільськогосподарської продукції.

Для покращення ефективності використання оборотних активів підприємствам також рекомендуються такі заходи:

- зменшити обсяг виробничих засобів у сфері обігу, що передбачає раціональну організацію збуту продукції, застосування прогресивних форм розрахунків (акредитиви, векселі), що дасть змогу прискорити оборотність засобів сфери обігу, а вивільнені кошти спрямувати у виробництво;

- посилити контроль за розрахунково-платіжною дисципліною. Ліквідувати дебіторську заборгованість через факторинг, що забезпечить надходження вилучених грошових коштів. Поступова ліквідація кредиторської заборгованості покращить ліквідність.

- покращити матеріально-технічну базу шляхом оновлення основних фондів, що знизить фондомісткість продукції;

- налагодити стійкі зв'язки з постачальниками та покупцями, що дасть змогу вчасно одержувати промислові товари і прискорити збут продукції, уникнути витрат на її зберігання;

- запроваджувати ресурсозберігаючі технології.

Основними напрямками вдосконалення податкової політики в частині стимулювання рівня забезпеченості підприємств оборотними коштами мають бути, по-перше, звільнення від податку (оподаткування) частини прибутку, що спрямовується на поновлення власних обігових коштів; по-друге, максимально можливе наближення термінів сплати податкових платежів до моменту отримання доходу. Впровадження цих заходів забезпечить прискорення оборотності оборотних засобів, їх рентабельності, а отже, сприятиме стійкій ліквідності та платоспроможності, безперервності кругообігу засобів аграрних підприємств.

Отже, ефективне управління оборотними засобами, на нашу думку, має здійснюватися через джерела їх фінансування (внутрішні, зовнішні) із

запровадженням дієвого механізму нормування кожного елемента оборотного засобу. Такий підхід дозволить визначити мінімальний рівень забезпеченості товаровиробника власними оборотними засобами, визначити потребу та спланувати на перспективу необхідність їх залучення. Висновок. Оборотні засоби сільськогосподарського підприємства є одними зі складно структурованих елементів виробничого процесу, залежного від галузевої ознаки господарювання, сутність яких проявляється економічною роллю в забезпеченні відтворювальної функції ресурсного стану господарства і становить його об'ємну економічну категорію як за натурально-речовим складом, так і за вартісним. Виступаючи важливим елементом господарського механізму, оборотні засоби потребують свого раціонального використання на основі оптимізації джерел їх формування з урахуванням особливостей кругообігу засобів за видами виробництв. Це надасть можливість сільськогосподарському товаровиробнику згладжувати міжсезонні перерви шляхом врівноваження товарних галузей від різкого коливання доходів і витрат, що переслідує ціль рівномірного авансування коштів у виробничий процес та їх вивільнення з нього, оскільки для оборотних засобів присутній постійний рух, нерозривність якого тісно пов'язана зі специфічними економічними відносинами в аграрній сфері, особливостями кругообігу вартості у сільському господарстві, загальними принципами та закономірностями ринкової економіки, що потребує підвищення ефективності використання оборотних активів щодо їх видового складу і структури.

Література

1. Постійко Ю.А. Формування оптимального розміщення оборотних активів суб'єктів господарювання. *Фінанси України*. 2014. №7. С. 85–90
2. Пан Л.В. Управління обіговими коштами підприємницьких структур. *Фінанси України*. 2015. №6. С. 96–98
3. Бондаренко О.С. Методологічні основи управління оборотними активами підприємств. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. №4. С. 40–44.

References

1. Postiyko Yu.A. Formation of optimal placement of working assets of economic entities. *Finance of Ukraine*, 2014, no.7, pp. 85–90 (in Ukrainian).
2. Pan L.V. Management of working capital of entrepreneurial structures. *Finance of Ukraine*, 2015, no 6, pp. 96–98 (in Ukrainian).
3. Bondarenko O.S. Methodological bases of management of current assets of enterprises. *Investments: practice and experience*, 2018, no. 4, pp. 40–44 (in Ukrainian).

Аннотация

Колотуха С.Н., Гвоздей Н.И., Рыбчак Е.С.

Аспекты повышения эффективности использования оборотных активов в сельскохозяйственных предприятиях

Статья посвящена вопросам повышения уровня эффективности использования оборотных активов в сельскохозяйственных предприятиях.

Изучение экономической сути оборотных активов позволило внести предложения по усовершенствованию их состав. Сравнение фактического наличия материальных оборотных средств с их наличием по плану дают возможность определить уровень обеспеченности предприятий оборотными активами, а изменения структуры качественно характеризуют сформированный объем оборотных активов в рыночных условиях.

Исследование процессов формирования оборотных активов показало, что на современном этапе развития экономики большинство предприятий осуществляет свою деятельность при отсутствии собственного оборотного капитала.

Необходимость привлечения краткосрочного кредита связана с сезонностью производства. В рыночных условиях привлечение кредитов вызвано не только значительным ухудшением финансового состояния, но и необходимостью диверсификации производственной и финансовой деятельности предприятий.

Предложено систематизировать показатели эффективности использования оборотных активов путем дополнения показателей оборотности для оборотных активов в материальной форме показателями материалоемкости, материалоемкости, ритмичности инвестирования средств в материальные оборотные ресурсы. Для оборотных активов в денежной форме – показателями ликвидности и оценки эффективности инвестирования активов в товарный кредит. Длительность одного оборота предложено определять для сфер производства в обращения, на определенных этапах авансирования активов, в разрезе классификационных групп, отдельных видов производственных запасов.

Анализ эффективности использования оборотных активов сельскохозяйственных предприятий показал снижение ее уровня за последние пять лет.

Усовершенствование процессов формирования оборотных активов сельскохозяйственных предприятий в рыночных условиях связано с эффективным управлением ими через источники их формирования, на основе нормирования оборотных активов, которое дает возможность определить оптимальные вложения в активы по каждому элементу оборотных средств, потребность в собственном оборотном капитале, планируется привлечение кредитов, осуществляется контроль за эффективным использованием оборотных активов. Изучены различные методики определения нормативов производственных запасов, выбрана наиболее оптимальная для сельскохозяйственных предприятий.

Уточнено методы определения нормативов отдельных видов производственных запасов, учитывая процессы инфляции.

Изложены направления повышения эффективности оборотных средств за счет определения их оптимальных размеров для процесса производства, сокращения их вложений в сферу обращения, обеспечения равномерности привлечения средств в кругооборот и их высвобождения, осуществление контроля за рациональным использованием материальных оборотных активов, увеличением прибыли.

Ключевые слова: *оборотные активы, оборот оборотных активов, эффективность использования оборотных активов.*

Annotation

Kolotukha S.N., Gvozdey N.I., Rybchak E.S.

Aspects of increasing the efficiency of the use of current assets in agricultural enterprises

The article is devoted to the issues of improving the efficiency of use of current assets in agricultural enterprises.

The study of the economic substance of current assets allowed to make proposals for improving their composition. Comparison of the actual availability of material circulating assets with their availability according to the plan makes it possible to determine the level of provision of enterprises with current assets, and changes in the structure qualitatively characterize the volume of current assets formed in market conditions.

The study of the formation of current assets showed that at the present stage of economic development, most enterprises operate in the absence of working capital.

The need to attract a short-term loan is related to the seasonality of production. In market conditions, attracting loans is caused not only by a significant deterioration in financial condition, but also by the need to diversify production and financial activities of enterprises.

It is proposed to systematize the indicators of efficiency of use of current assets by supplementing the indicators of turnover for current assets in material form with indicators of material intensity, material performance, and the rhythm of investing in material circulating resources. For current assets in monetary form - indicators of liquidity and evaluation of the effectiveness of investing assets in a commodity loan. It has been proposed to determine the duration of one turnover for spheres of production in circulation, at certain stages of advancing assets, in the context of classification groups, of certain types of inventories.

Analysis of the efficiency of use of current assets of agricultural enterprises showed a decrease in its level over the past five years.

Improving the formation of current assets of agricultural enterprises in market conditions is associated with their effective management through the sources of their formation, based on the valuation of current assets, which makes it possible to determine the optimal investment in assets for each element of working capital, the need for own working capital, it is planned to attract loans, monitors the efficient use of current assets. Studied various methods of determining standards of inventory, selected the most optimal for agricultural enterprises.

Specified methods for determining the standards of individual types of inventory, taking into account the processes of inflation.

Set out ways to improve the efficiency of working capital by determining their optimal size for the production process, reducing their investments in the sphere of circulation, ensuring uniform attraction of funds into the circuit and their release, monitoring the rational use of tangible current assets, increasing profits.

Key words: *current assets, circulating assets turnover, efficiency of use of working assets.*